

Instituut voor Lerarenopleidingen

Aan Leden van de Regiegroep Samen Opleiden
Van Mariëlle Theunissen en Caroline Korpershoek
Cc: Programmaleiders, betrokken collega's IVL
Datum 7 april 2022
Betreft Leidraad voor een goede leerwerkplek
Aantal pagina's 4

Inleiding

In de Regiegroep Samen Opleiden van 3 november 2021 is gesproken over de aanpak verbetering leerwerkplekken van studenten in tekortvakken. De voorzitters gaven aan dat ze vinden dat alle studenten een goede leerwerkplek behoren te hebben en dat het begrip 'goede leerwerkplek' nadere uitwerking verdient. IVL heeft daarop – met input van de scholen en op basis van literatuur - een leidraad opgesteld die kan worden gebruikt bij de stageplaatsing en die kan worden meegenomen in de kwaliteitsmonitor van de opleidingsscholen. De opleidingsscholen zijn primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van de stageplaatsen.

memo

Visie
Op het leren van de leraar
Opleidingsplan
Positionering
Draagvlak bij team en directie voor Samen Opleiden
Schoolopleider begeleidt werkplekbegeleiders: praktisch, intervisie, uitwisseling
Werkplekcurriculum
Praktijkprogramma
Transferbijeenvolgen
Aandacht voor verbinding praktijk-theorie-persoon
Verbinding met instituutprogramma
Mogelijkheid tot maatwerk in opleidingsprogramma (flexibel opleiden)
Kwaliteit personeel
Gecertificeerde werkplekbegeleiders
Geschoolde schoolopleiders
Werkplekbegeleiders in opleiding worden gesuperviseerd, bv door een schoolopleider
Schoolopleiders in opleiding worden gesuperviseerd, bv door een BRLO geregistreeerde schoolopleider
BRLO geregistreeerde schoolopleider (minimaal één)
Gecertificeerde assessoren
Werkplekbegeleiders en schoolopleiders hebben en kennen de basisliteratuur waarmee studenten werken
Begeleiders kunnen hun eigen handelen 'ondertitelen', hun eigen praktijktheorie toelichten
Begeleiding richt zich op:
Welkom heten in de schoolorganisatie
Wegwijs maken in de schoolorganisatie
Vorbereiding onderwijsactiviteiten
Uitvoering onderwijsactiviteiten
Evaluatie onderwijsactiviteiten
Begeleiden van (zorg)leerlingen
Praktijkonderzoek
(Vak-)didactiek
Pedagogiek
Professioneel handelen (wie ben ik en wie wil ik zijn als leraar)
Onderwijs ontwerpen
ICT gebruiken
Toetsen construeren
Toetsen afnemen (surveilleren)
Toetsen nakijken
Leervaardigheden van de student, o.a. leren reflecteren, leer- en begeleidingsbehoeftes formuleren
Toenemende zelfstandigheid, afgestemd op niveau van de student
Toenemende complexiteit, afgestemd op niveau van de student
Voldoende frequentie van lesobservaties, afgestemd op niveau van de student

Flexibel opleiden: maatwerk in begeleiding, rekening houdend met specifieke behoeftes van bv zij- instromers, versnellers, studenten van pdg, kopopleiding en minor
Veiligheid
Ruimte om te experimenteren (bv anders lesgeven dan de wpb gewend is)
Ruimte om te leren, fouten te maken, vragen te stellen
Ruimte om de wpb te bevragen op gemaakte keuzes
Ruimte om 'nee' te zeggen tegen aanvullende taken
Ruimte voor varianten van co-teaching, bv met wpb of medestudent
Student weet waar hij terecht kan bij problemen, bv een mismatch met de wpb of (dreigende) studieachterstand
Ruimte om te zijn wie je bent (diversiteit, gender, religie)
Beoordeling
Vorderingen studenten worden systematisch in kaart gebracht
Gericht op het behalen van de bekwaamheidseisen
Randvoorwaarden
Zelfstandigheid (begeleiding op afstand) is afgestemd op het niveau van de student
Complexiteit (grote of 'lastige' klassen) is afgestemd op het niveau van de student
Geen betaalde uren (tenzij... zie regelingen)
Studenten hebben niet te veel verschillende taken
De begeleider heeft voldoende begeleidingstijd
De begeleider krijgt een vergoeding in uren voor begeleiding
Studenten worden niet oneigenlijk ingezet (bv om een surveillancerooster rond te krijgen)
De leerwerkplek en type onderwijs (onderbouw AVO / (V)MBO) sluit aan bij het niveau (N1-2-3-4) van de student
Communicatie
Heldere communicatie over organisatie en planning met instituut
Heldere communicatie over het praktijkprogramma in samenhang met het curriculum
Heldere communicatie rondom stageplaatsing
Student is op de hoogte van wat er van hem verwacht wordt en wat hij van de school kan verwachten
Observeren en oriëntatie
Bij eigen werkplekbegeleider
Binnen de sectie/team
Buiten de sectie/team
Bij zorgteam
Schoolbezoeken binnen partnerschap
Deelname aan activiteiten in de dagelijkse schoolpraktijk
Vergaderingen
Contacten met ouders
Buiten-les / buitenschoolse activiteiten met leerlingen
Professionalisering
Student wordt beschouwd als lid van het Onderwijsteam

Praktisch
Sleutels
ICT toegang
LVS toegang
Gebruik Lesmateriaal
Gebruik kopieerapparaat
Rooster sluit aan bij stagedagen, bij aanbod praktijkprogramma en biedt mogelijkheden voor begeleidingsafspraken
Mogelijkheid om lessen filmen t.b.v. begeleiding en beoordeling en intervisie
Elke volgende stage is op een andere school, bij voorkeur met een ander type onderwijs (onderbouw AVO, (V)MBO)
Kwaliteitszorg
Systematische evaluaties bij studenten
Systematische evaluaties bij begeleiders
Programmaleiding opleidingsschool controleert kwaliteit van de leerwerkplek

Bronnen

- Crasborn, F., & Hennissen, P. (2019). Integratief opleiden op de werkplek. Modellen en methodieken voor opleidingsdidactisch handelen. In: G. Geerdink en I. Pauw (red.). *Kennisbasis Lerarenopleiders Katern 7: Opleidingsdidactiek, Hoe leiden we leraren op?* (pp. 55-84). Utrecht: VELON.
- Geldens, J. (2007). *Leren onderwijzen in een werkplekleeromgeving. Een meervoudige casestudy naar kenmerken van krachtige werkplekleeromgevingen voor aanstaande leraren basisonderwijs*. Radboud Universiteit, Nijmegen.
- Hoeve, A., Vlokhoven, H. van., Nieuwenhuis, L. & Boer, P. den. (2021). *Handboek beroepsgerichte didactiek: effectief opleiden in het mbo en hbo*. Huizen: Uitgeverij Pica.
- Leeferink, H., & Koster, B. (2016). Leren van ervaringen op de werkplek. In D. Beijaard (Red.), *Weten wat werkt. Onderwijsonderzoek vertaald voor lerarenopleiders*. (pp. 71–80). Meppel: Ten Brink Uitgevers.
- Onstenk, J., & Van Veldhuizen, B. (2017). Leren van werken in de school. In: M. Timmermans en C. van Velzen (red.). *Kennisbasis Lerarenopleiders Katern 4: Samen in de school opleiden* (pp. 75-90). Utrecht: VELON.
- Platform Samen Opleiden en Professionaliseren (2021). *Kwaliteitskader Samen Opleiden en Inductie*. <https://www.platformsamenoopleiden.nl/wp-content/uploads/2022/01/Kwaliteitskader-Samen-Opleiden-en-Inductie-en-werkwijze-peer-review-2.pdf>
- Theunissen, M. (2017). *Samen opleiden. Openbare les*. Rotterdam: Hogeschool Rotterdam.
- Timmermans, M., Klarus, R. & Van Lanen, B. (2009). Kwaliteit van de opleidingsschool maak je samen! Naar een instrument voor kwaliteitsontwikkeling. *VELON Tijdschrift voor Lerarenopleiders*, 30(4), 14–20.
- Versluis, E., & Theunissen, M. (2020). *Visie op werkplekleren HR-Lero*. https://assets.foleon.com/eu-west-2/uploads-7e3kk3/42824/visie_werkplekleren_mei_2020.9b25198ea70c.pdf